

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/155/2023
Identifikačné číslo spisu:	6318200021
Dátum vydania rozhodnutia:	13.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6318200021.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. S., narodeného XX. B. XXXX, Z., F. XXX/XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Rešutíkom, Brezno, Nám. M. R. Štefánika 29/36, proti žalovaným 1/ Z. S., narodenému XX. E. XXXX, Z., F. XXX/XXX a 2/ O. S., narodenému XX. A. XXXX, Z., F. XXX/XXX, obom zastúpeným splnomocnenkyňou MÉSŽÁROS BARIAKOVÁ advokátska kancelária s.r.o., Zvolen, P. O. Hviezdoslava 344/23, IČO: 52 488 047, o uloženie povinnosti umožniť vstup na pozemok, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. BR-9C/1/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. januára 2023 sp. zn. 14Co/72/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Brezno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. júna 2022 č. k. 9C/1/2018-278 žalobu zamietol a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanovením § 127 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) a ustanoveniami § 55 ods. 1 a 2 a § 56 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“). Vecne dôvodil, že žalobca sa domáhal vstupu na pozemok žalovaných 1/ a 2/ za účelom namontovania dažďových žľabov a zaizolovania základov stavby garáže a hospodárskej budovy. Pokiaľ išlo o dažďové žľaby a zvody, ktorých povinnosť osadenia uložil žalobcovi stavebný úrad, žalobca nepreukázal nevyhnutnosť vstupu na pozemok žalovaných 1/ a 2/, keď nepoprel a nespochybnil dôkaz predložený žalovanými, a to vyjadrenie spoločnosti Tec-Trade s.r.o., zaoberajúcej sa montážou žľabov, podľa ktorej na stavbe garáže a hospodárskej budovy je vzhľadom na sklon strechy a použitú strešnú krytinu možné vykonať montáž odkvapových žľabov tak zo zeme ako aj zo strechy. Ďalšie práce, ktoré chcel žalobca vykonať z pozemku žalovaných - zaizolovanie základov garáže a hospodárskej budovy, bolo potrebné posudzovať

ako realizáciu stavebných prác v zmysle stavebného zákona. Žalobca v prejednávanej veci nepreukázal, či má oprávnenie stavebné práce vykonať, teda či disponuje stavebným povolením alebo si splnil ohlasovaciu povinnosť. Zaizolovanie základov garáže a hospodárskej budovy by si vyžadovalo výkopové práce i prechodné uloženie hliny z výkopu. V prípade, ak by žalobca mal realizovať zaizolovanie základov stavby garáže a hospodárskej budovy, povolenie vstupu na pozemok žalovaných nerieši žalobcovi tú skutočnosť, či žalovaní sú povinní strpieť i výkopové práce, uskladnenie hliny z výkopu, prípadne ďalšie stavebné úkony na svojom pozemku. V tomto smere žalobca neunesol bremeno tvrdenia a ani dôkazné bremeno na preukázanie dôvodnosti vstupu na pozemok žalovaných. Súd prvej inštancie nevykonal navrhované dôkazy výsluchom strán sporu a výsluchom svedka z dôvodu hospodárnosti konania, nakoľko ostatné vykonané dôkazy považoval za dostačujúce pre rozhodnutie vo veci, naviac žalobca ani neuviedol, aké skutočnosti by mali byť takýmto dokazovaním preukázané. Poukázal tiež na to, že výsluch strán o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo, môže súd nariadiť, ak ich nemožno preukázať inak. Rozhodnutie o trovách konania právne odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a vecne úspechom žalovaných 1/ a 2/ v konaní v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 24. januára 2023 sp. zn. 14Co/72/2022 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že dodatočným stavebným povolením a kolaudačným rozhodnutím stavebný úrad uložil žalobcovi povinnosť osadenia žľabov a zvodov na streche stavby a žalovaným uložil povinnosť strpieť vykonanie týchto prác zo svojich pozemkov, avšak stavebný úrad nekonkretizoval spôsob, akým majú byť dažďové žľaby a zvodky osadené. Pokiaľ existuje možnosť osadenia žľabov zo strechy samotného žalobcu (čo bolo v konaní preukázané), potom nie je dôvodné zasahovať do vlastníckeho práva žalovaných a ukladať im povinnosť umožniť vstup na pozemok za účelom osadenia žľabov, keď na to neexistuje objektívny dôvod, keďže podmienka stanovená stavebným úradom je splniteľná i iným spôsobom, nevyžadujúcim vstup žalobcu a ním označených osôb na pozemok žalovaných. Neexistencia „objektívnej potreby“ umožnenia vstupu a nepreukázanie „nevyhnutnosti“ vstupu znamená i absenciu zákonného dôvodu pre uloženie povinnosti susediacemu vlastníkovi nehnuteľnosti umožniť, resp. strpieť vstup na svoju nehnuteľnosť. Odvolací súd tiež zdôraznil, že predmetné dodatočné stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie ukladá žalobcovi len povinnosť osadiť dažďové žľaby a zvodky a vodu odvieť do potoka, avšak nijakým spôsobom nerieši otázku zaizolovania základov garáže a hospodárskej budovy, v súvislosti s čím sa žalobca taktiež domáhal vstupu na pozemok žalovaných. Žalobca v konaní nepredložil žiadny dôkaz, že by bol na výkon uvedených stavebných prác oprávnený v súlade so stavebným zákonom; žalobný návrh v tomto rozsahu nie je odôvodnený. Žalobca sa sám rozhodol zaizolovať hospodársku budovu a garáž zo strany, resp. pozemku žalovaných a jednostranne túto skutočnosť žalovaným oznámil, čo vykazuje prvky svojvôle a subjektívneho posúdenia žalobcu a v nijakom prípade nie je možné na jeho základe poskytnúť takémuto úkonu žalobcu súdnu ochranu na úkor vlastníckeho práva žalovaných 1/ a 2/, ktorí nie sú povinní sa vôli a jednostranným rozhodnutiam žalobcu podvoliť na úkor svojho vlastníckeho práva. Pojem „nevyhnutnosť“ ako podmienku úspechu žaloby o uloženie povinnosti umožniť vstup na pozemok je potrebné vykladať z objektívneho hľadiska, kedy nemožno vychádzať zo subjektívnych predstáv vlastníkov susedných pozemkov a stavieb. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a vecne plným úspechom žalovaných 1/ a 2/ v odvolacom konaní.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj len „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne navrhol, aby dovolací súd sám vo veci rozhodol a žalobe vyhovel. Namietal, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď v zhode so súdom prvej inštancie konštatoval nepreukázanie objektívnej potreby vstupu na pozemok žalovaných na namontovanie dažďových žľabov a

zvodov na streche garáže a hospodárskej budovy, a to s odkazom na dôkaz predložený žalovanými - vyjadrenie spoločnosti Tec-Trade s.r.o., že montáž odkvapových žľabov je možné vykonať tak zo zeme ako aj zo strechy a je na investovi, ktorú z možností si vyberie. Z uvedeného dôkazu nevyplýva nič iné, len možnosť výberu daná investorovi, aj to len vo vzťahu k montáži žľabov, a nie k ďalším povinnostiam žalobcu uloženým mu stavebným úradom. Z rozhodnutia stavebného úradu vyplýva žalobcovi povinnosť osadiť na streche dažďové žľaby a zvody a vodu odvieť do potoka, pričom stavebný úrad zároveň uložil povinnosť vlastníkom susedného pozemku strpieť vykonanie prác (osadenie dažďových žľabov a zvodov na streche stavby) zo svojich pozemkov. Nižšie súdy vzali ako dôkaz do úvahy len vyjadrenie spoločnosti Tec-Trade s.r.o., žalobcom navrhované dokazovanie, najmä výsluch príslušného zamestnanca stavebného úradu, nepovažovali za potrebné. Z písomného oznámenia o výsledku štátneho stavebného dohľadu z 25. mája 2017 vyplýva, že „v prípade, ak že ani po novom oznámení mu susedia neumožnia namontovať žľaby, je jediná možnosť podať žalobu na súd v zmysle § 127 ods. 3 Občianskeho zákonníka“.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je zákonné a spravodlivé, tvrdenia dovolateľa nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Dovolanie neobsahuje jasne formulovanú právnu otázku, ktorá mala byť odvolacím súdom nesprávne vyriešená. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď vo všeobecnosti namietal nesprávne právne posúdenie.

9. Žalobca v danej veci namietal nesprávne právne posúdenie bez bližšej špecifikácie a bez vymedzenia akejkoľvek právnej otázky. Pokiaľ žalobca polemizoval s právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňoval správnosť jeho rozhodnutia, či kritizoval prístup odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci, uvedené námietky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ďalej len „ústavný súd“ (napr. I. ÚS 51/2020, III. ÚS 387/2021) v prípade posudzovania prípustnosti dovolania je dovolací súd viazaný vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolateľ pri namietanom nesprávnom právnom posúdení veci nezadefinoval, nekonkretizoval právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, v nadväznosti na to (logicky) ani nemohli uviesť v čom nesprávnosť riešenia takej otázky odvolacím súdom podľa ich názoru spočíva a ako mala byť táto otázka správne vyriešená.

10. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (questio iuris), teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku (questio facti). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine alebo iného predpisu považovaného za súčasť tzv. hmotného práva), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť pritom o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napádané dovolaním (ktoré by pri inom riešení otázky vyznelo inak). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

11. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 CSP je iba právna otázka majúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu kľúčový význam, teda ktorá by v prípade, že by ju odvolací súd vyriešil inak (než v dovolaní napadnutom rozhodnutí), nevyhnutne viedla k rozhodnutiu odvolacieho súdu odlišnému od rozhodnutia napadnutého dovolaním.

12. Dovolateľ podrobil kritike konanie a rozhodovanie odvolacieho súdu, vysvetľoval, v čom vidí nesprávnosť záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, poukázal na nesprávnosť skutkových zistení a následný nesúhlas s právnym posúdením, avšak ani pri posudzovaní podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) nemožno ustáliť, konkrétne ktorú právnu otázku riešenú odvolacím súdom považoval za podstatnú z hľadiska § 421 ods. 1 CSP.

13. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

14. Pokiaľ ide o námietky dovolateľa týkajúce sa konkrétne dokazovania, tu je potrebné ešte uviesť, že nižšie súdy založili svoje rozhodnutie na závere, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno z hľadiska preukázania dôvodnosti vstupu na pozemok žalovaných. Dovolateľ v dovolaní v podstate nesúhlasí s týmto záverom a namietal správnosť skutkových zistení súdov ako výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku, nepredstavuje právne posúdenie. Skutkový záver súdov nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybniť.

15. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní

(tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil. Námietky dovolateľa po materiálnej stránke smerujú k spochybneniu procesu hodnotenia dôkazov v konaní a správnosti záverov, ku ktorým dospeli súdy.

16. Nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017 a 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

17. Najvyšší súd preto dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. c) a f) CSP (ako neprípustné a pre nevymedzenie dovolacích dôvodov v zmysle CSP) odmietol.

18. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 256 ods. 1 CSP per analogiam tak, že žalovaným 1/ a 2/ ako procesnému súperovi žalobcu, ktorý zavinil výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu, priznal nárok na ich plnú náhradu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.